

۱۸/۱۲/۱۳۹۵

شماره پرونده: ۱۴۲۳۶۵۵

تاریخ: ۱۸/۱۲/۱۳۹۵

فرهنگ واژگان تخصصی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا

نویسندگان:

ایمن محکم کار

محمد طاهر محمدی

فریدون نصیری

پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا
مرکز تحقیقات کاربردی

سرشناسه	محکم کار، ایمان، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	فرهنگ واژگان تخصصی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا/ نویسندگان ایمان محکم کار، محمدطاهر محمدی، فریدون نصیری؛ [به سفارش] پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا؛ مرکز تحقیقات کاربردی.
مشخصات نشر	تهران: شرکت چاپ و انتشارات راه فردا، انتشارات ناجی نشر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۵۱ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۴۸۶-۵۵-۰
وضعیت فهرست نویسی	۲۶۰۰۰۰ ریال
موضوع :	فیفا
موضوع :	پلیس -- اصطلاحها و تعبیرها
شناسه افزوده	Police -- Terminology
شناسه افزوده	نصیری، فریدون، ۱۳۴۹ -
شناسه افزوده:	محمدی، محمدطاهر، ۱۳۵۹ -
	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. پلیس اطلاعات و امنیت عمومی. مرکز تحقیقات کاربردی
رده یابی کنگر	۱۳۹۵ ف ۴۰۱/م ۳ HV۷۹۰
رده یابی رئی	۳۶۳/۲۰۲
ماره یابی شناسایی ملی	۴۳۰۹۰۵۷

پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا؛ مرکز تحقیقات کاربردی	
نشانی: تهران، خیابان ستارخان، خیابان مهر آراء، ساختمان شماره ۲ پلیس مهاجرت و گذرنامه ناجا	
تلفن: ۳۸۲۷۰۰۰۰ / دورنگار: ۶۶۹۲۷۷۹۹	
E-Mail: pava.res@police.ir	
عنوان کتاب: فرهنگ واژگان تخصصی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا	
نویسندگان: ایمان محکم کار، محمدطاهر محمدی، فریدون نصیری	
ناظر: احمد محمدی	
چاپ اول ۱۳۹۵ تهران شمارگان: ۲۰۰ نسخه قیمت: ۲۶۰۰۰۰ ریال	
لیتوگرافی، چاپ، صحافی: مرکز چاپ و نشر راه فردا	
صفحه آرا: حمیدرضا چاره، طراح جلد: حاجی رضا صادقی	
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۸۶-۵۵-۰	
شماره مجوز چاپ و انتشار: ۱۴/۹۴/۹۴۶۶۵۶	

خدایا جهان پادشاهی تو راست / ز ما خدمت آید خدایی تو راست

مرکز تحقیقات کاربردی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا در سال ۱۳۸۵ با هدف انجام فعالیت‌های تحقیقاتی و مطالعات کاربردی مرتبط با امنیت عمومی در ج.ا.ا. و پشتیبانی، هدایت علمی و نشر افکار و اندیشه‌های بدیع در این حوزه تأسیس شد. به همین منظور این مرکز با کمک اساتید، اندیشمندان، صاحب‌نظران، دانش‌پژوهان و فرماندهان با تجربه در راستای تولیدات علمی از جمله تألیف، ترجمه، طرح تحقیقاتی، میزگرد و مانند آن تلاش خود را به کار گرفته است.

از آنجایی که تاکنون فرهنگ و اصطلاحات اطلاعاتی-امنیتی در سطح نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تدوین نشده است و وجود این فرهنگ ضروری به نظر می‌رسید، برای مرکز تحقیقات کاربردی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی با هدف ارتقاء سطح علمی کارکنان، با همکاری تنی چند از مؤلفین خوش ذوق و کارآزموده اقدام به تدوین و انتشار این اثر نموده است.

امید است این کتاب بتواند دست‌نامه و راهنمای مفیدی برای کارکنان جامعه اطلاعاتی ناجا بوده و مبنایی برای رشد علمی-فرهنگی آنان گردد. بدون شک این مجموعه با بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما صاحب‌نظران و فرهیختگان کامل‌تر خواهد شد.

در پایان از حمایت‌ها و راهنمایی‌های داهیانۀ سردار رییس پلیس پاسدار غلامرضا رضاییان رییس محترم پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا و همچنین جناب سرهنگ دکتر محمد بابایی جانشین محترم ایشان که نقش مؤثری در توسعه علم و دانش و به تبع آن حفظ و ارتقاء امنیت عمومی جامعه ایفا نموده‌اند قدردانی می‌شود.

رییس مرکز تحقیقات پاوا

سرهنگ رضا صبوری

ایمان محکم کار در ششم تیر ماه سال ۱۳۶۱ در شهرستان بروجرد چشم به جهان گشود. ایشان پس از گذراندن دوران کودکی و نوجوانی و مقارن با پایان دوره متوسطه از دبیرستان تیزهوشان شهرستان بروجرد، به رغم امکان پذیرش در سایر دانشگاه‌ها، به سبب علاقه شخصی، موفق به ورود به دانشگاه افسری نیروی انتظامی شد. وی پس از فارغ التحصیلی در سال ۱۳۸۴ در مقطع کارشناسی به عنوان کارشناس سازمان و بهبود روش‌ها در معاونت طرح و برنامه و بودجه پاوا مشغول به خدمت گردیده و تا کنون نیز در همین رده به ادامه خدمت می‌پردازد.

در خصوص سوابق می‌توان پژوهشی ایشان نیز می‌توان به مواردی همچون: مدرس پایه ۱۰ معاونت آموزش اجا، عضو کانون اهل قلم ناجا، تدریس در دوره‌های عرضی و الکترونیکی ناجا، چاپ ده‌ها مقاله در نشریات علمی درون و برون سازمانی، احراز رتبه برتر مقاله در همایش‌های ملی درون و برون سازمانی اشاره نمود. ایشان کلیه موفقیت‌های خود را مرهون زحمات و راهنمایی‌های اساتید خویش در طول دوران خدمت و همچنین صبر و بردباری اعضای خانواده می‌داند.

پیشگفتار

در شرایط کنونی جهان و به جهت بسط و گسترش علم و دانش بشر در تمام شئون زندگی برای هر کدام از موضوعات ذهنی، فرا ذهنی، علمی، نظامی، امنیتی، اطلاعاتی، اقتصادی، پزشکی و... رشته‌های تخصصی خاصی ایجاد شده و این پیشرفت‌ها نیاز هر کدام از رشته‌ها را به داشتن دایره‌المعارف مخصوص به خود به عنوان مجموعه‌ای که در برگیرنده مبانی و یا تعاریف واژگان و مفاهیم مربوط به آن رشته تخصصی باشد، امری اجتناب‌ناپذیر نموده تا علاقه‌مندان و دانشجویان رشته‌های مختلف، دسترسی سهل و آسانی به این مفاهیم داشته باشند. در این فضای تربیتی... ملیس نیز یکی از سازمان‌هایی است که متناسب با این شرایط، پیشرفت‌هایی نموده و همگام با پیشرفت‌های حاصله برای تخصصی نمودن وظایف اقدام به تشکیل این‌س‌های تخصصی نموده و با فراهم نمودن سازوکارهای اداری، تجربیاتی، ساختاری، علمی و... سعی در انجام تخصصی امور و ارائه خدمات به هموطنان داشته که ولفان این فرهنگ نیز بر آن بوده‌اند تا در این مسیر به نوبه خود در حوزه علمی و دانش تخصصی اطلاعاتی و امنیتی ناجا، ایفای نقشی داشته باشند و سازمان مربوط خود را در این حوزه با تألیف کتاب فرهنگ واژگان یاری نمایند. از طرفی دایره‌ای که ما داریم، دنیای سازمان‌هاست و گرداننده اصلی این سازمان‌ها انسان‌ها هستند که به‌عنوان سرمایه‌های اصلی برای تحقق اهداف عالیه آن تلاش کرده و پیکره بی‌جان سازمان را زنده نگه‌داشته و آن را تعالی می‌بخشند. این سرمایه‌ها که همان کارمندان و کارکنان در سطوح مختلف مدیریتی و کاری می‌باشند، برای پیاده‌سازی افکار و اندیشه‌ها، فعالیت‌ها و... باید در چارچوب‌هایی هماهنگ تفکر نموده تا این امکان برایشان فراهم گردد که اگرچه جدا از هم بوده و بُعد مکان بین آن‌ها وجود دارد، اما برداشت ذهنی آن‌ها از مفاهیم و واژگان برداشتی واحد

و یکسان بوده تا بتوانند با نظام‌مند نمودن چارچوب‌های ذهنی، برداشتی واحد از یک موضوع داشته و با تصمیم‌گیری صحیح، حیات آن را مستدام دارند هرچند که در جاهای مختلفی و به دور از هم باشند.

مؤلفان برای اینکه به‌نوبه خود سعی در ترویج آثار ارزشمند گذشتگان خود داشته باشند، اقدام به خوشه‌چینی خرمن دانش و تجربه سرمایه‌های گذشته این سازمان نموده تا شاید توانسته باشند کتابی مفید به‌صورت مجلد حاضر را در دسترس همه خوانندگان و علاقه‌مندان علوم اطلاعاتی امنیتی قرار دهند و پاسدار زحمات گذشتگان به‌عنوان سرمایه‌های دیروزی سازمان باشند. بدیهی است انجام چنین کار دشواری بدون اشتباه و نقص نبوده و این کار نیز بدون شک خالی از اشکال نیست، لذا انتظار می‌رود با پیشنهادهای اصلاحی صاحب‌نظران و همکاران گرامی به تدریج اشکالات رفع و کمال مطلوب به دست آید.

با احترام

اسحاق محکم‌کار - محمد طاهر محمدی

تهران - فروردین ۱۳۹۷ - یک‌هزار و سیصد و نود و پنج

پلیس اطلاعات و امنیت عمومی متشکل از پلیس‌های تخصصی مهاجرت و گذرنامه، نظارت بر اماکن عمومی، امنیت اخلاقی و دیپلماتیک و معاونت‌ها و مراکز تخصصی با مأموریت‌ها و شرح وظایف گسترده، متنوع و منحصر به فرد از مهم‌ترین پلیس‌های تخصصی ناجاست که نقش و جایگاه ویژه‌ای در استقرار و حفظ نظم و امنیت در کشور را دارا می‌باشد. از طرفی وظیفه سیاست‌گذاری و هدایت جامعه اطلاعاتی ناجا شامل رده‌های متناظر پلیس اطلاعات و امنیت عمومی در استان‌ها و شهرستان‌های سراسر کشور و رده‌های اطلاعات یگان‌ها و پلیس‌های تخصصی ساد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، اهمیت این پلیس را دوچندان نموده است.

گستره جغرافیایی، دامنه وسیع مأموریت‌ها در ساختار سازمانی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی این ضرورت را ایجاد می‌نمود تا نگرشی یکسان و ادبیاتی مشترک در خصوص مفاهیم و اصطلاحات سازمانی در بین کارکنان ایجاد گردد؛ بنابراین آشنایی کارکنان شاغل در پلیس اطلاعات و امنیت عمومی و رده‌های مذکور با مفاهیم و اصطلاحات مورد استفاده و کاربردی در این پلیس و دسترسی آنان به یک فرهنگ تخصصی، لازم و ضروری می‌نمود. در این راستا بدیدآورندگان این اثر به لحاظ آشنایی با ساختار، سازمان، شرح وظایف پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا بر آن شدند تا با جمع‌آوری، تدوین، اصطلاحات و واژگان اطلاعاتی، امنیتی و نیز واژگان تخصصی مورد کاربرد در پلیس‌های تابعه که به‌طور مستقیم در حیطه وظایف و مأموریت‌های پلیس اطلاعات و امنیت عمومی بوده و یا مرتبط با بخش‌های مختلف آن است، به بخشی از نیازهای کارکنان، دانشجویان و سایر علاقه‌مندان پاسخ دهند.

در این مجموعه از درج لغات و اصطلاحات عمومی و حقوقی که مربوط به وظایف ضابطی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی ناجا در امنیت اخلاقی و سایر بخش‌ها بوده صرف نظر شده است، ضمن آنکه تعدادی از واژگان در سایر بخش‌های ناجا و نیز جامعه اطلاعاتی کشور مشترک است.

بدیهی است که تعریف جامع و مانع از مفاهیم علوم انسانی امر ساده‌ای نبوده و تعاریف ارائه شده نیز امری نسبی بوده و نباید آن‌ها را قطعی تلقی کرد. لذا این احتمال وجود دارد که به فراخور زمان و پیشرفت‌های آینده، در برخی تعاریف تزییاتی صورت گیرد. بر همین اساس واژه‌هایی که بیش از یک تعریف داشته‌اند، تعاریف دیگر آن‌ها نیز قید شده‌اند. با توجه به اینکه در تهیه فرهنگ حاضر سعی گردیده از منابع مستند و قابل پذیرش استفاده شود و رده‌های انتظامی فاقد این گونه مستندات نبوده‌اند، لذا تعاریف برخی لغات و واژه‌ها، بومی سازی شده و در کتاب درج گردیده‌اند.

برخی واژه‌ها و اصطلاحات نیز تعاریف نظامی، دفاعی، انتظامی و مانند آن بوده‌اند، لذا با مصاحبه و اخذ نظر صاحب نظران، کارشناسان و متخصصین امر نسبت به تعریف آن‌ها اقدام شده است.

تعاریف ذکر شده در ذیل واژه‌ها و اصطلاحات، تعاریف اطلاعات انتظامی بوده، لذا وجود تعاریف مشابه در سایر علوم و تخصص‌ها مورد نظر مؤلفان نبوده است. با توجه به گستردگی و تنوع مأموریت‌های محوله به پلیس اطلاعات و امنیت عمومی و جامعه اطلاعاتی، بی شک لغات و اصطلاحاتی در این تألیف درج نگردیده که مؤلفان با علم به این موضوع تلاش می‌نمایند در چاپ‌های بعدی کتاب نسبت به رفع این خلأ اقدام نمایند.